

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

1880.

Kolozsvár, vasárnap, június 13

Tizedik évfolyam.

A BORTERMELŐK RÉME.

Közzgazdaságunk legfontosabb ága alapjában veszélyeztetve van. A Királyhágón tuli részről naponta érkeznek a szomorú hírek, melyek mindazt jelzik, hogy borászatunk sokkal nagyobb veszélyben forog, mint azt gondolni lehetne. És mi annyira elmaradtunk a világtól, hogy az ország első megyéjében évek hosszu során át szabadon pusztíthat a phylloxera a nélkül, hogy észrevétnék; pedig az országos vinczellér-képző intézet sok tanárával Budapesten székel, s teszi ide-oda kirándulásait, s mégis megtörténhetett, hogy a fővárostól néhány mérföldre eső szőlőtelepeken 8 éven át rombol a phylloxera, s nem kevesebb mint 200 holdnyi terület inficiálása volt szükséges arra, hogy a kór „felfedeztessék”.

Van időnk és pénzünk arra, hogy országos költségen szakférfiú küldesséki a szivacs tanulmányozására, a tudományos külföldi utazásokra jelentkezők naponta kapják a segélyt, miből az eredmény eddigelé jóformán csak touristai jelentések megtételéből állott.

De hogy elméleti és gyakorlati szakférfiak a veszélynek megfelelő számban küldetnének ki az ország minden részére haladéktalanul, itt benn az országban megvédeni világhírű borászatunkat, a legmögébb napokig jóformán szándékunkban sem volt.

Öt-hat éve folynak a ministeriumban a tanácskozások e tárgyban, de valóságban a franciaországi bortermelő között a seget ért veszélyen még nem okultunk; igaz, alakultak phylloxera-bizottságok, de míg Budapesten a szakférfiak akademikus torzsalkodással töltik el az időt: a veszély nő hihetetlen gyorsan.

Szőlőszeti vándortanáraink (?) el-elátogatnak imide-amoda, megteszik jelenéseiket formalitásból, működésük súlypontját a szűreti hetekre fektetik, hogy alkalmuk legyen egyik-másik helységben az uraság pompás borát eldieségetni, s alkalmilag az asztal mellett ásitó jóles vadászkutyát megbámulni.

De komoly megfigyelés, rendszeres tevékenység, a roppant veszély megelőzésére irányuló munkát elenyésző csekély mérvben történik.

Egy idő óta sűrűn jönnek az erélyes hangú ministeri rendeletek, tartanak népszerű felolvasások, készülnek jeles röpiratok, de mindez jobbára csak a figyelemfelhívás jellegével bír, a komoly bajjal való megmérkőzés csak ezután fog következni.

Ha itt-ott már mutatkozik a veszélyes rovar, jobban mondva a laicus által szemmel láthatólag megkapotott, nó ak-

A KELET TÁRCZÁJA.

Fürdés, fürdőzés, fürdetés.

A mindennapi hegedűsök, köztudomásúlag, két csoportra oszlanak; az egyikbe tartoznak, a kik épen nem tudnak, a másikba, a kik rosszul tudnak hegedűlni.

A városi lakosság legnagyobb része is két ilyenforma csoportra osztható, in puncto fürdőzés. Az egyik rész épen nem mehet fürdőre, a másik a fürdőzés a fürdés surrogatumaival helyettesíti — a Diánaiban, a Széchenyiben, a Kátana-uszodában, a szabad Szamosban, vagy épen a Neptunban. Ide a „legjobb években” levők húzódnak, olyanok, a kik reggelig yacosorálnak, vagy este ebrednek. A szabad Szamos azok használják, a kik eredeti természeti állapotukat még nem nagyon vetkőzték le, vagy, jobban mondva, nem nagyon öltözték ki belőle. A kátana-uszoda és Diána a lateiner népesség mosakodó vágyainak Mekkája, a hol az iskola, a bureau porától próbálnak szabadulni, annyi sikerrel, hogy holnap megint elől kezdhetik, — míg a Széchenyi amolyan internationalis területként tekinthető, a hol a nemzetiségi és folekezeti különbségeket levétközbe, egy nívaeura helyezkednek a legkülönbözőbb szerzetek s az egyenlőség, szabadság, testvériség magasztos idealjait merés meztelenségükben megvalósítják: egyenlők a divatban, szabadok a fizetésben és testvérek a locsolódásban.

A fürdés módjából, különben, ép oly biz-

kor szakértő küldetik ki — constatálni. De evvel is szerencsétlenek vagyunk.

Hat éve, hogy szakértő vizsgálta meg Pestmegyében a tahi-tóthfalusi szőlőtelepet a ministerium megbízásából és phylloxera-mentesnek nyilváníttotta, s most kitént, hogy nyolcz év óta garázdálkodik benne a rovar. Jelentik, hogy az ország déli részén, Páncsova környékén a verseczi ötezer holdra terjedő szőlőhegyeken jelentkezik a vész, a Hegyalján a baj mutatkozik, a Szilágyságba becsempezsze már a kór; a budai szőlőhegyek veszélyben forognak, mert a közeli Pócsmegyer, Leányfalva, Szentendre határán jelentkezik a phylloxera.

E roppant veszélyrel szemben a határzárvalók felállítására csak immel-ammal történik, a magánhajók ellenőrzésére, melyeken a legtöbb kóranagyterjesztés van napirenden, csak most gondolnak, erélyes szavú rendeletekben bővíben vagyunk, de ezek tényleges fogatnosítása csekély mérvben történik.

Nem elég néhány emberből szakértő bizottságot alakítani, a veszély nagyságához mért intézkedések szükségesek; a törvényhatóságok utasítva vannak az önvédelem eszközölésére, de hát nincs szakember kellő számmal, pedig a baj gyökeres meggátlása csak úgy lehetséges, ha az ország összes bortermelő helysége, telepe haladéktalanul vizsgálát alá vétetik.

Ily viszonyok közt mi tudvözölhetjük a kolozsvári phylloxera-bizottságot, hogy a földmívelési ministeriumhoz a napokban tett feliratában, az erélyi bortermelés megóvása szempontjából szükségesnek nyilatkoztatja, hogy itt Kolozsváron alakítsák az egész erdélyi részre kiterjedőleg elméleti és gyakorlati férfiakból álló bizottság, a melynek feladata lesz a nyáron és őszön a bortermelő helységekre való kirándulásokkal tüzetes vizsgálatot eszközölni. Reméljük, hogy a minister a javaslatot érdeme szerint fogja méltatni.

Felemlítjük még, hogy a helyi phylloxera-bizottság már érintkezésbe tette magát az erdélyi gazdasági egyesülettel, ezt felkérvén, hogy a gyanus szőlőtelepekre haladéktalanul hívja fel figyelmét. Továbbá a falusi nép számára, ennek felfogásához mért irat fog kibocsátatni, melyben ösztönöztetni fog érdekei megvédésére.

A kolozsvári phylloxera-bizottság javaslatai, ha megvalósulnának, akkor remélhetnők, hogy az erdélyi részben a bortermelés még lesz védve, mert ha a vész esirájában elfojtatik, nem ölthet akkora mérvet, mint a Királyhágón tul, hol a kóranagy elterjedése már is aggasztó nagy.

tos következtetést vonhatni az illető jellemére, mint p. o. a különböző természetűek név-aláírásából. Valamint a nagy kaeskaringsó manu propriat vetőre bizton ráláthatod, hogy az üres frázis-holyagok embere s a kinek betti kissé dülingeznek: a makacs határozottságot csak hírből ismeri — a mosakodók közül is kiválogathatod egyen-egyen a specialitásokat. Nézd csak meg ezt az urat, a ki hosszason állingál a lépésest tetőjén; tiszter is meggondolkodik, míg egy fokkal alább lép s a legalsón is tétozáz, nagy lábujját használja thermometerának s a végén is többet sítkérezik a napon, mint locsolódik a vízben: meglásd, hogy öltözködés közben báromsor is újra köti nyakkendője esőkrát, mert két fele nem épen egészen egyenlően titott ki; nagy lelkiismeretességgel egyengeti haja valasztékját s minden mozdulatja a piperkőczre vall.

Ez a kicsiny vézna Ádám, a ki gyorsan jött, gyorsan vetkőzött, gyorsan a vízbe ugrott s egy folytatban végezve mosdást, uszást, zuhanozást, hogy aztán épen olyan gyorsan felöltözködjék s utjára keljen: valami keresett ügyvéd, a kinek drága az ideje, a kit már várnak otthon a cliensek s a ki ép olyan gyorsan írja meg expens notáját, természetesen ki nem felede belőle az utolsó tételt: „e számla kiállítása . . . 3 ft.”

A kényelmeskedő, a ki nem sok dolgát mulasztja s örül, ha idejét valahogyan előlheti, félórát tölt, míg costumebe veti magát, másik félórán át ringózik a kötél-végen a Szamos gyors hullámaiba s három rendbeli vetkezővel és öltözövel beszéli meg a „legújabb botrányokat.”

A magyar királyi pénzügyminiszter a per alá került tőkék kamatai megadóztatása körül felmerült kételyek eloszlátása céljából elrendelte, hogy a felek kötelesek a peres követeléseket is évenként a szabályszerű határidőkben bevallani és a bevallás jegyzet rovatában azt, hogy az adótárgy esőd vagy per alá került, kitétnetni és egyszersmind a csődnýtítási vagy a keresetlevélre hozott végzést mellékelni; a következő években beadandó vallomásokban azonban a korábban beadott okmányokra csupán hivatkozni kell; a kiízetés vagy a követelés megszüntet igazoló végzést pedig tartoznak a felek vételétől számított 8 nap alatt bejelenteni s illetőleg bemutatni. Hasonló eljárásban részesülnek azok a követelések is, melyek a tőkekamat kirovása után váltak perossé. A peres tőkekamat (járadék) után tehát az adókievítés függőben marad s az adófelügyelő által ellenőriztetik; ha azonban behajtatott, az adó előírátik s a mennyiben a kamatok elvesztése igazoltatik, a nyilvántartott tételt hivatalból fogják törlni.

KÜLFÖLD.

Tissot francia nagykövet beköszöntő beszédjéből, melyet a szultánhoz intézett, azt lehet következtetni, hogy a francia kormány, Törökország érdekében, mérsékelni fogja Görögország iránt táplált rokonszenvét. Tissot azt mondotta, hogy a francia kormány szorosabbra akarja fűzni Törökország és Franciaország baráti viszonyát.

Ha ez igaz, a francia kormánynak annál inkább mérsékelni kell követeléseit, mert a portát több baj fenyegeti, mint bármikor: Bagdad környékén föllázadtak az arab törzsek; Jeruzsálemben, Syriában és Örményországban rosszabb és rosszabb lesz a pénzügyi és közigazgatási állapot; Midhát pasa, Syria kormányzója lemondott; Ruszten pasa, Libanon kormányzója nem akar felelősséget vállalni a közigazgatás jóságaért és a közbiztonságért; végre a bolgárok ismét erősebben pengelik Bulgária és Kelet-Rumélia egyesítését.

Kelet-Bulgáriában kitört zavargások — mint a „Pol. Corr.” egy bukaresti levelében olvasható — ürügyül vétetnek, hogy Sumlában 8 milícia-zászlóalj összpontosított. Valósággal azonban ez összpontosítás hírszerint összefüggésben áll egy akció előkészítésével, melynek célja Bulgária egyesítése Kelet-Ruméliával. A roppant mennyiségű lőszer és egyéb hadiszer összehalmozása Sumlában és a fegyver- és lőszer szállítás Kelet-Ruméliába, az ottani bolgár lakosság közt való szétosztásra, mely e tekintetben az oroszoktól annak idején úgy is igen fényesen lett elavta, a kérdések vállalatlalt összeköttetésbe hozatik. A bolgárok chauvinisták s azt hiszik, hogy számíthatnak Orosz- és Angolország, esetleg Francia- és Olaszország támogatására is. A terv keresztülvitele, mint mondják, a berlini konferencia meg-

Emez ugyancsak nehéz munka árán vergődött föl az élet meredek útján, mert itt sem kíméli magát egy csöppet sem: majd letörté karját, vállát a legvastagabb zuhany-sugárral, vérpirosra dörgöli bőrét a durva szőr-kesztyűvel s egész torturán megy keresztül, míg ledolgozza a 20 kmnyi fűrés-díjat. Hát az ambítiós nagyalátót ki ne ösmerné ki abból a fáradhatatlan verseny-uszóból, a ki mindenkinek fogadást ajánl, háromszor kerül meg egy végében az uszodát s ki nem fárad a trambolin és felső emeleti ugró használatában.

Mi, esőndes, mindennapi, közönséges fürdőzők, egyszerűen jöttünk, fürdünk s megyünk s legfőkébb egy-egy maliciozus reflexiót tesztünk magunkban a specialitásokra. (Valamint, valószínűleg, ők is a mi halvtérnkre.)

Bármennyi különböző individualitás található is azonban az itthon fürdőző populé között, abban mindnyáján egyenlők vagyunk, hogy itthon maradjunk, mert nem mehetünk.

De egy néhány csak akad minden városban olyan is, a ki mehet, vagy mert mennie kell, vagy mert menni akar. A kinek mennie kell (a román példaszó azt mondja: dá ke muszaj — bukurosz, ha muszaj, szívesen) ne bántssuk, azt hiszem, ő is szívesebben maradna közöttünk, járnai a Dianát, vagy Széchenyit, vagy épen a Neptunt. De vannak, a kik mehetnek, mert menni akarnak.

Ezek legnagyobb contingensét, természetesen, a szebbik nem szolgáltatja.

Ő nagysága már egész télen át gyöngéledett; a migrain nem hagyta pihenni; az or-

nyításával összeesik. Először is proklamálni fog Bulgária egyesítése Kelet-Ruméliával a Balkán északi és déli különböző pontjainál.

A képviselőház ülése június 11-én d. e. 10 órakor.

Elnök: Szontagh Pál. (nógrádi). Csanády Sándor utalva a jelenlévő képviselők csekély számára, az ülést felfüggesztetni kéri.

Péchy Tamás hivatkozva arra, hogy a jegyzőkönyv felolvasása előtt semmiféle határozat nem hozhatatik, csak az esetben tarja tekintetbe vehetőnek Csanády felszólalását, ha a jegyzőkönyv felolvasása után nem lesz a ház határozatképes. (Helyeslés.)

Erre a jegyzőkönyv hitelesítettén, az elnök bemutatja Hunyadmegye föllirátát, melyben a törvénygyűteményeknek kényszer utján leendő megvétele tárgyában kiadott belügyministeri rendelet megváltoztatását kéri; a magyar írók és művészek társaságának Jókai Mór által beadott kérvényét a magyar képzőművészeti akadémia föllátlása iránt. A kérvényi bizottsághoz utasítatnak.

Az interpellációs könyvbe Moc s á r y Lajos jegyzett be interpellatiót a belügyministerhez a magyar hírlapoknak Bécsben áruhatása tárgyában. Az ülés végén fog előterjesztetni.

Következett a budapest-zimonyi vasutról, továbbá a határörvidéki vasutról szóló törvényjavaslatok harmadszori felolvasása. A ház mindkettőt végszerkezetében is megszavazván, átküldetnek hozzájárulás végett a főrendiházba.

Tárgyalás alá vétetett folytatólag a zágráb-károlyvárosi vasutvonal megvétele iránt szerződés beczikkelyezéséről szóló törvényjavaslat.

Ráth Károly kifogásolja, hogy a kormány nem iparkodott a déli vasutalt oly transactiót létesíteni, mely egyedlül egészséges és érdekeinknek megfelelő kombináció lett volna. A törvényjavaslatot nem fogadja el.

Apponyi Albert gr. készségesen elismeri, hogy e törvényjavaslat jobb helyzetet teremt, de, hogy azon nagy érdeknek, t. i. hogy Budapest és a tengerpart közt helyreállítandó összeköttetést involválná, azt nem tartja, mert ez fél megoldást képez. Azonban a dolgot minden oldalról mérlegelve mégis arra az eredményre jutott, hogy az adott helyzetben jobbnak tartja az előterjesztést és előre is kijelenti, hogy hozzájárul (Helyeslés jöbbséggel.)

Felszólalásának oka azonban nem annyira ennek kijelentése volt, hanem inkább az, hogy o vasuti tárgyalások alkalmával szó nem téte-tett a forgalomnak egy másik főfontosságú kőzitéjéről a vízi utakról.

Moc s á r y Lajos elismeri helyességét ama törekvésnek, hogy Fiuméba való juthatásunk megkönnyíttessék, de ezt nem akarja ily méreg drága áron elérni. Nem szavazza meg a javaslatot.

Hieronymi Károly két ellenvetést halott. Első, hogy a kitűzött cél nem lesz elérve

vosok nem nyughattak tőle. Bizony, csak a fűrdő segíthet a baján — mely oly nagy, oly terhes, hogy a doktor egészen ő nagysága választására bizza a helyet. Mehetne Előpatakra, de nem elég szép a vidék; Borszék igen hideg, Tusnád megjárna, de igen sok az idegen vendége, Dombhát igen közönséges, talán legjobb lesz a Margitsziget, vagy épen Baden. Hátha mégis alkalmasabb lenne „az ő bajának” Gleichenberg, vagy inkább Radegund? Az orvos mindenikbe bele-nyugszik, sőt maga említi föl, hogy Balaton, avagy Tatra-Fűrdő is kedves helyek. Végre megtörténik a megállapodás s a patiens jól mulat (a férfi izzad) s egészen nekitelve érkezik az ölelő karok közé vissza.

A képzelt betegség, különben, a mint már Molier is tudta, nem csak a nők között találhatók. Férjem uraméknak is jól esik egy kissé, ha szabadulhatnak a szigorú figyelem alól. Szabadabb ismerkedés — jó ezimborákkal, szép asszonyokkal vegyest, — fesztelenebb mulatozás, egy pár gondatlan kirándulás, a mindennapi egyhangy foglalkozás félbeszakítása — kinek ne esnék jól. Az útiköltéségből, aztán, mindjárt a megérkezéskor kiszakítunk egy-egy szép ajándéka valót, nehogy még valahogy el találjuk költeni s hazatérve édesdeden mondjuk: „lásd, lelkem, ott is csak rád gondoltam!” — a mit, különben, a koronként érkező levelek is különböző variációkban adnak elő. („Ezek az írások is mindent kifecseneknek” — jegyzi meg férjem uram, e pontnál.)

Hja! a ki teheti, mért ne tenné, mikor úgy is elegenden vagyunk, a kik akarnák, ha tehetnők.

Hirdetési díjak.

Egy négyszög centiméternyi tér ára 2 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket felvesznek:

Bécsben: Oppelik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus der Wollzeile 36.) Haasenstern et Vogler (Wallfischgasse 10.) Rud. Mosse Publicistische Bureau. Budapest: Haasenstern és Vogler hirdetés köv. irodája. Goldberger A. hirdetések főtelti irodája Budapest Szervitátor 5. sz.

Nyilttéri czikkék

garmond sora után 25 krajczár fizetendő.

tökéletesen, másik, hogy az ár, mely a czél elérésére adatik, felette nagy. Azt hiszi, hogy az elsőre azon tekintetben, hogy Fiumével egy tökéletesen független és kezeink közt levő összeköttetést nyertünk, mely által az annyira fontos export-tarifára döntő befolyást gyakoroljunk, — alig szükséges reflektálnia, mert ezt senki sem vitatta, de vitatja azt, hogy a most teendő lépés a czél elérésére minden körülmény közt okvetlenül szükséges.

Az Apponyi által fölemlített vízi utra megjegyzni, hogy az olyak, melyek csak átrakodás mellett használhatók, mint a szóba hozott, el lehet ugyan szállítani az árukat Károlyvárosig, de ott le kell rakni és átrakodni, hogy a tengert elérhessék, az ily nemü vízi összeköttetések hatása a tarifa politikára hasonlíthatatlanul csekélyebb mint az olyan összeköttetés, melynél nem szükséges az átrakodás.

Egyébiránt annak idején igenis kötelességünk e vízi utat helyreállítani bizonyos hely és sorrendben. Legelőször ki kell építeni a bukóvár-samirczi csatornát s így tovább. Minthogy e vízi utak létesítésére nézve egyik döntő körülmény az ország pénzügyi helyzete, s mert a legközelebb megszavazott javaslatokkal amugy is, jelentékeny terhekett vállalt magára az ország, nem történhet erre nézve határozott ígért. — Kéri a javaslat elfogadását. (Helyeslés jöbbséggel.)

Szóltak ezután Irányi D., Hegedűs Sándor, Szapáry gr. miniszter, mely után következett a szavazás. A ház a törvényjavaslatot elfogadta a részletes tárgyalás alapjául s részleteiben is minden észrevétel nélkül elfogadta.

Öt pereznyi szünet után a ház a cukoradóról szóló törvényjavaslat tárgyalásába fogott.

A tárgyalás lefolyásáról a következő számunkban.

Adatok a bécsi ügynevezett „Botrány” történetéhez.

Tekintetes Szerkesztő ur!

Nem csekély meglepetéssel olvassam a bécsi Tageblatt tendenciozus közleménye után az összes magyar lapokban, hogy bécsi vendégse-replétünk „Botrány”-nyal végződött.

E botrány illusztrálására álljon itt az alábbi száraz tények felsorolása.

A bécsi egyetemi magyar olvasó és társaskör néhány tagja pár nappal az utolsó előadás előtt — (melyet azonban sem én, sem a harmas igazgatóság előlegesen pontosan meghatározni nem tudott, mert e meghatározás egy késedolmező kolozsvári stűrgűnytől volt függővé) — felszólított, utasítanak őket, miként részesíthetnék Pálmy Ilka urhölgyet hasonló kiténtetésben, mint Baloghné urasszonyt, miután a tervezett ezüst koszoru átadását megnehezíté azon körülmény, hogy Pálmy Ilka a Peleskei notárius-beli szerepét időközben visszaadta s így az utolsó előadásban részt nem vett.

En a tisztelgők képviselőit Erdélyi és Blicz Sándor urakat oda utasítam, hogy az átnyujtan-

Sőt, mi tagadás, akad olyan is, a ki jó volna, ha akarná, még ha nem tehetné is.

A külső moesok, ugyanis, ronda (vagy a megfelelő csúnya, de jellemző, széköly szóval: rusnya) ugyan, de a végén is, ha másként nem: kopás útján csak leválik. S aztán, ha messzi útazni nem bír is az illető, csak ellátogathat sok fűrdőintézeteknél valamelyikébe.

Hanem ideje volna már, ha a nagyra fejlett tudomány, valami olyan mosakodó intézetet találna ki, a hol a belső moesok letisztázhatnák magokről azok, a kiknek szükségük van rá. Lám a modern belgyógyászat a gyomor-szivattyu útján ki tudja az egész belső részt mosni — hátha megérjük még azt is, hogy egyik-másik polgár-társunk lelkét is mosó-kura alá lehet fogni. A hideg víz gyógymódot amugy is alkalmazzák a lelki-betegekre s a kényszer-ing, kopálás és más drastikusabb eljárás nagy sikereket mutat föl e téren.

Hátha még a beválik a Jäger elmélete, a ki már szagolja a lelket — ezen a réven is lehetne valami expedienst remélni. Vagy ha a lélek-atomokat chemiai uton át lehetne alakítani, hideg és meleg fűrdőkön át lepárolva, destillálva, sublimálva, extrahálva és componálva egészen újjá lehetne alakítani.

Kérjük, azért a tudomány férfiai, vegyék fontolóra e komoly kérdést s gyarapítsák a balneológiát valami oly találmánnyal, melynek segélyével meg lehetne fűrdetni a belső moesokban laborálók is.

Ez a fűrdő többet érne valamennyi bel-és külföldi gyógyhelynél!

E-n.

dó korszort hozzák ki az indóházhoz s az indulás előtt ünnepélyesen adják át.

Ebbe a tisztelő urak bele nyugodtak. Másnap arról értesítének, hogy Pálmay tovább is Bécsben fog maradni, nem távozik egyidejűleg a társulattal, s így a korszor átadása nem felel meg a ezélba vett ünnepélyes megtiszteltetési szándékának.

Erre azt tanácsoltam, hogy az igazgatóság kéréssek föl Pálmayt még egyszer föllepíteni. A fiatalág ezt — miként értesültem — meg is tette, s én kitűztém a Vöröshajut jun. 6-án, másnapra, azaz hétfőre, 7-re, ugyancsak jun. 6-án reggeli 10 órakor emlékpórbát jelezvén a darab-ból a színházi fekete táblán.

A szereplők pontosan meg is jelentek, hogy a Vöröshajut emlékpórbájá megtartassék. Ekkor (jun. 6. reggeli 10 órakor) a színház sugója egy levelet adott át nekem a hármás igazgatóság egyik tagjától, melyben kimondatott, hogy egy „vált sürgöny“ következtében 7-én már nem lesz előadás, — s hogy a „mai“ (június 6-iki Peleskei notáriussal) az idény befejeztetik; kizárulj tehát mindenki, mert 8-án (kedden) indulunk haza. — Én az igazgatósági tag levelet kiragasztattam a fekete táblára, melyről a Vöröshajut próbáját előbb lebírtlitem.

A tagok tehát velem együtt a „vált sürgöny“ következtében az utolsó előadás napján reggeli 10 órakor tudták meg, hogy az nap esti 7 és fél órakor játszanak utoljára.

Megtudták ezt különben a Pálmaynak tisztelegni kívánó egyetemi ifjak is és tanácsadásal kezdtek ostromolni, hangsúlyozván, hogy a Balogh né korszorja átadására is én utasítam őket, hogy melyik felvonásban és „hogyan“ adassék át a korszor.

Blicz és Erdélyi uraknak tehát azt tanácsoltam, hogy hívják meg Pálmayt a színházba és küldöttésegileg adják át neki a páholyban.

Nevezett urak ezt nem találták elegendő díszesnek. „Balogh né is a színpadon kapta: Pálmaytól is azt kívánjuk, hogy a színpadon vegye át.“

Közösen tehát megállapodtunk abban, hogy az **utolsó felvonás végével** hívassék ki Pálmay, jelenjék meg a színpadon, s vegye át **darab végzétevel** a korszort.

Este előadás kezdete előtt az igazgatóság egyik tagja — nem kis meglepetésemre — azt újságolta nekem, hogy **Balogh né asszony el**len ma este tüntetést lesz s hogy „hagyma korszort“ akarnak neki dobni. Ez okból a színpad és nézőtér ellátott rendőrségi közegekkel, a kik minden eshetőséggel szemben föl vannak tegyervekve — instructiókkal.

Tudomásul vettem az igazgató aggályait, midőn azonban az illető igazgató nem tudom kinek a „füle hogyre“ hivatkozva kijelenté, hogy e Balogh né elleni tüntetés „szításával“ (sic) én is vádoltatom, nem tulajdonítottam az egész hecnek semmi fontosságot.

Eljött az est; az előadás kezdetét véve. Minden szokott rendben folyt, egész az Othello-féle jelenet végéig. Ekkor nem csekély meglepetésemre, viharos „Pálmay“ kiáltász üt meg fülemet.

A színpadra importált rendőrségi közegek elkezdtek mozogni.

Pálmay berohant a színpadra, megfogta kezemet ezen szavakkal: „Menjünk! Hivnak!“ Én nem mozdultam; hallám ugyan nevemet, de boszorkodtam a megállapodástól való eltérés miatt, mert az előadásnak **vége** még nem volt.

Anya és leánya.

REGÉNY.

Irtá:

Bentzon Th.

Harmadik rész.

XII.

(Folytatás.)

E közben Georgette ép oly meggon-doltság, mint szilárdsággal végelhatáro-zásra jutott jövőjére nézve. Azzal kezdte, hogy értésünkre adta, miszerint nagyon óhajtaná követni több előkelő lányka példáját, kik Sorbonne-ban a nevelőnői oklevél elnyeréseért pályáznak, s anyai öröme cnyelne benne, ha tanulmányainak ő is ily módon feltehetné koronáját.

A terv helyeslésre talált; nem lát-szott semmi utógondolatot rejtteni magá-ban, de csakhamar Georgette azt nyilvá-nítván, hogy munkájában zavarja őt s figyelmét elvonja a többnemű szórakozás és mulatság az anyai házánál, és hogy ezélját jobban elérje, azt óhajtaná, hogy mint számfeletti növendék, visszatérjen Despreux asszonyhoz, mi világos lett előt-tünk, hogy azon szécsély: elnyerni az oklevelet, kevésbé foglalkoztatja elméjét, mint azon vágy: elkülöníteni életét any-jától.

Villardné ez iránt nem alkothatott semmi ábrándokat, ámbár ez ártatlan esel-szövény, mely alkalmasint régóta érlel-dött, oly tapintattal és óvatossággal volt ívive, minőt az ember nem is várhatott

Ekkor közbelépett az igazgatóság egyik tagja, s kijelenté Pálmaynak, hogy nem szabad a lámpasor elé lépnie. Pálmay távozott, megjegyezvén, hogy ezt a közönségnek tudtára fogja adni. Páholyából elmondott szavait nem hallottam, de hallottam a dörgedelmes éljenzést.

Az előadás bevégeződött, s miután a füg-göny legördülte után a közönség viharosan tap-solt, fűlhuzattam a függőnyt, kirendelvén a szín-padra minden tagját a társulatnak, azokat is, kik nem játszottak, vagy szerepüket korábban elvégezték. Az összes személyzet óriási félkör-ben foglalt állást a színpadon, ekkor „Halljuk!“ kiáltás hallatszott a nézőtéről, s én néhány szó-ban köszönetet szavaztam a közönségnek a szem-élyzet nevében, mely mélyen meghajta magát. Így végeződött az est. Blicz és Erdélyi urakat másnap interpelláltam az időszertitlen és korai kihívásért. Ők azzal indokolták, miszerint „tar-tottak tőle, hogy a darab végével a közönség oszlani fog, s nem lesz mindenki tanuja az ova-tióknak“.

Most lássuk a botrány folytatását.

Néhány burszinházi tag interpellált en-gem, hogy miért nem engedtem Pálmayt kimenni, miért kényszerítém ezáltal a pá-holybéli beszédre, mert „das Gerede von der Loge war ein wenig taktlos“.

Fölvilágosítam őket a fönt elmondottakkal, nyilatkozatot adván be a Fremdenblattha is, mely hasonlóval vádolt engem, hogy t. i. a ki-menetelben én is akadály voltam.

Ebből állott az a botrány, melyről a Tage-blatt tendenciozus és a Fremdenblatt Pálmay-párti recenziói megemlékeztek; melyről a pesti lapok — igen természetesen — nagyon is rész-letes és készséges tudomást vettek. Mennyiben voltam e botrány részese, itélje meg a t. olvasó a fentebbiekből. Mennyiben volt a botrány „Bot-rány“, itélje meg az alábbiakból.

A botrány után egy nappal később a tár-sulat magánszereplői (azok t. i. kik a Burszin-ház művészeinek társaságától soha nem vonultak vissza, hanem jól érezték magukat e nagy mű-vészek, előkelő művelt urak és hölgyek körében minden alkalommal) egyik burszinházi művész által közös bucsuestélyre hivattak meg.

Hivatalosak voltak névszerint Szentgyörgyi, Kassai, Gabányi, Szombathelyi, Krasznay, Vá-rady M., Szabó A., Gyenes, Ditrói, Krasznayné, Ditróné, Mátrai né, Gläser Hermin, Kéler Ilona, Gabányiné, Pálmay Ilka, ifj. Salamon János és — én. Jelenvoltak a Burszinház összes rendezői, több más művésze, néhány műbarát és Willbrandt a költő.

Hogy itt mi történt, az hitem szerint ma már a nagy közönség előtt valami kiváló ér-dekkel nem bír. Hogy mi történt — az a mi dícsőségtünk, a mi örömtünk, s a mi vigaszunk marad minden időre, érjen bár a sorstól bármi simogatás, melytől sajgó seb fakadjon. Ha volt, vagy lehetett valaki a fönt elősoroltak közül, a ki valaha megbánta, hogy színész lett — mi jól tudjuk azt — hogy élte fogytáig áldani fogja a gondviselést azért — mert színész lett!

Ne többet erről!!

Záródekl azonban szabadon még egyet megjegyeznem. A Tageblatt után kikürtöltetett a világnak, hogy a zenészek strikeoltak, hogy Szentgyörgyi barátomnak gage-betegsége volt, hogy miatta maradt el az előadás. Mindez valótlan. A zenészek elesapattak a pontatlanságért.

Volna Georgettetől, kinek főtulajdona volt az őszinte nyíltság. Ez volt az anyára nézve az utolsó csapás, de egyszersmind úgy hiszem megkönnyebbülést is érzett, mert a helyzet, mely mindinkább inkább feszültté vált, egészen tarthatatlanná lett már köztük, daczára mindenki fél meg-feszített törekvésének.

Nem történik-e meg néha, hogy a leggyöngédebb szeretettel körülírt lény betegsége, ki maga is ragaszkodik az élethez, jön egy perc, midőn végre a halálért, mint szabadított kényörök mind a haldokló, mind azok, kik tanúi e haláltusának? Hasonlóan történik az más nagyszerű válságoknál is.

A Georgette visszavonulása egyszer-re, nem várt módon vágta ketté a gor-diúsi csomót, kiengesztelhetlenül az igaz, de végre is valami nemű megoldás volt. Alkalmasint a szegény, mielőtt ennél megállapodnék, gyermeké szigorú szeretett volna találni, de hasztalan ke-részt; azon kor észszerű következtetés-e, mely nem tűr kiegyenlítést, mind-ezt összevéve, jót sugallt neki, és ezzel egyesítette mindazon gyöngéd érzést, mire egy igazán szerető jó szív képes.

Villardné is az ő magaslátára emel-kedett s tartotta fenn magát e körülmé-nyek között, úgy színelte, hogy jóhisze-műleg vesz mindent, mit leánya mond, helyesli okait, és hogy nem nagy ön-megtágadásába kerül azokba belenyugod-ni, még Thymerálnak sem mondta el azt,

Szentgyörgyi barátomnak pedig sem az erszénye, sem a szíve körül baj nem történt.

Fogadja szerkesztő ur nagyraecstülésemet. Kolozsvár, 1880. június 11.

Mátrai B. Béla.

A TÖRVÉNYHATÓSÁGOKBÓL.

Torda-Aranyos megye rendk. bizott-mányi gyűlése.

Megyének rendk. közgyűlése, a mely hivat-va volt különösen a maros-ludas-besztercei vi-cinális vasut létesítési előmunkálataira a f. évi apr. 13-án a gr. Schweinitz és társa vállalko-zókkal Tordán megtartott értekezlet alkalmával, a megye nevében tett ajánlatot felett határozni — f. hó 10-én tartatott meg. A közgyűlésen a megyebizottsági tagok meglehető számmal voltak jelen.

A közgyűlést főispán br. Kemény György ö mltsa egy hosszabb beszéddel nyitotta meg, a melyben jelzett vasútnak a közforgalom eme-lésére hatását, s ez által annak nemzetgazdá-szati fontosságát emelvén ki: felhívja a bizott-sági tagokat, hogy a létesítendő m.-ludas-besz-tercei vicinális vasut ügyében hozandó határo-zataikat, mindig a közérdek kívánalmait szem-e előtt tartva, hozzák meg.

Indítványozza továbbá a főispán, hogy bi-zottsági tag Gál Miklósnak halála folytán keltett részvétének a közgyűlés jegyzőkönyvével adjon kifejezést. Helyesléssel fogadtatott.

Mielőtt a közgyűlés, a nevezett vasut ügyé-nek tárgyalására tért volna át, alispán Veress Dénes azon indítványt terjesztette elő, hogy te-kintettel azon elszomorító körülményre, misze-rint a mult évi decz. 6—7-én történt vízáradás által megrognált torda-topánfalvi utvonál helyre-állítására a kormány a nmlgu közmunka- és közlekedésügyi miniszter urnak, idei apr. 13-ról 2607. sz. a. kelt leirata szerint, semmi segély-összeget nem hajlandó adni, (holott jelzett ut-vonál helyreállítására, a mérnöki előleges költ-ségvétsé szerint 25,981 ft 81 kr. szükséges), a közgyűlés egy feliratot intézett utvonál-nak még ez évbni helyreállítása szükségességét följelvtve, s felfeljtve azt, hogy „ezen helyreál-lítás“ csak a mérnöki számítás megközelítő se-gélynek az országos titfenntartási adományból való kiutalványozásával lesz lehetséges: felké-ressék a nmlgu közmunka- és közlekedésügyi miniszter ur, hogy a — habár kis mérvbeni — segélyő szegnek megadása iránt, intézkedni méltóztassék; egyszersmind indítványozza alispán, hogy addig is, míg a segélyösszeg meg- vagy meg nem adása iránti kormányi intézkedés meg-jönne, a közlekedést teljesen gátló akadályok elhárítása érdekében, egyes vállalkozókkal alku-szerződést kössenek.

A közgyűlés mindkét indítványt helyeslé-sel elfogadta.

Ezután a m.-ludas-besztercei vasut ügye került tárgyalás alá. Ezen vasútnak fontosságát a közgyűlés tagjai mindnyájan felfogták, mert meggyőződésé volt érelődvé mindenki-ben a tud-at, hogy e vasut létesítése, az u. n. „Mezőség“ életkérdése, s gondolatot tehát, hogy mily vis-zszatszító érzést keltett fel az ügy szentsége ál-tal teljesen áthatott bizottsági tagokban „egy-nek“ a létesítendő vasut eszméjét teljesen el-ajándékozta Erzsébet császárné 1746-ban.

A kocsit magas állású urak követték, ösz-szesen tizenheten. Mindegyik aranyrojtos fekete bársony vánkost vitt, minden vánkoston egy-egy érdemrend, a melyeknek az elhunyt császnő tu-lajdonosa volt.

saját érdekünket“, „saját érdekünk feláldozásával ne legyezzünk idegen érdekeket“, egy szóval, hogy a megye minden anyagi támogatását a m.-ludas-besztercei vicinál vasutól vonja meg. Ezen el-entmondó felszólalás azonban teljesen izoláltan maradt, s így — mondhatjuk — egyhangulag elfogadtatott a f. évi april 13-án megtartott ér-tekezlet javaslata, illetőleg a jelen közgyűlés által némileg módosított ajánlata, a mely sze-rint:

1.) Elfogadtatott, hogy az építeni ezélba vett vasut irányra a m.-ludasi indóházról, a m.-záhi völgyön át, vezetessék Beszterce felé.

2.) Átadja a megye, a létesítendő vasut részéről, a megyei és községi utakat, oly for-mán, hogy ott a megyei utak további fennállása is biztosítva legyen.

3.) A hol a megyei utakról technikai okok miatt eltérések szükségeltetnek, a kisajátítandó földterületek miképpen és kiáltali kárpótoltatá-sát illetőleg határozatott, hogy a kisajátítás csakis vállalkozók terhére és költségén eszközöl-hető — azonban közgyűlés a kisajátításnak minél kedvezőbb keresztülvitelére, erkölcsi be-ol-lyásával támogatni fogja.

(Vége köv.)

Az orosz császnő temetése.

7-én, vagyis hétfőn volt a császnő halottsté-nek átszállítása a Péter-Pál erőd templomába, a hol a családi sírbolt van.

Hétfőn nagy eső és viharoszerű szél dult Pétervártól, összetépte a gyászdisznitvényeket, a melyek a Néva-part házainak erkélyeit s a Troiczki-hidat díszíték. A gázlámpákat is gyász-pelel vonták be.

1 és negyedik órakor ágyulövések hirdették, hogy a gyászmenet elhagyta a téli palotát. Min-den perczben egy-egy ágyulövé hangzott a Né-ván állomásozó hajókról s a váról. Az ágyuzás addig tartott, míg a menet meg nem érkezett az erődbe.

Ekkor az összes templomok harangjai meg-kondultak. A mint a gyászmenet a téli palotából elindult, az eső is megszűnt. A Néva-partot és a Troiczki-hidat elzárták s az egész utat katoná-ság sorfala szegte be. A véget érni alig akaró menet lassan haladt előre s jó óráig tartott, míg az utolsók ezéljukhoz értek.

A várhid mellett állványokat építettek, me-lyek a kellemetlen idő daczára is sznfolva vol-tak. Odább egymás hátán állt a nép.

A gyászmenet tizenhárom részre oszlott a császnő koporsója előtt és után. A díszes ko-csik, az udvari lovak és az udvari apródok a ko-mor menetnek festői szint adtak. A heroldok után a kézművesek és kereskedők testületei jöttek zászlóikkal, mellettük a tiszta fekete páncélba öltözött lovasok léptettek.

A koci, mely az elhunyt császárné volt, a menet közepén haladt. Mult századbeli készí-tmény, aranyal díszítve. Nyolcz paripa huzta; az előtte menő vezetők s az oldalt lépkedő la-kájok vörös öltözetet viseltek. Egyedül ezeknek nem volt gyászjelvényük. Ezt a kocsit Nagy Fri-gyes ajándékozta Erzsébet császárné 1746-ban.

A kocsit magas állású urak követték, ösz-szesen tizenheten. Mindegyik aranyrojtos fekete bársony vánkost vitt, minden vánkoston egy-egy érdemrend, a melyeknek az elhunyt császnő tu-lajdonosa volt.

A koporsó után közvetlenül a csár lora-

szen az utolsó áldozatra is. Emlékszik barátom, hogy mit mondtam volt egykor bizonyos levélkéről, melyet Dannemasse úr juttatott volt kezemhez azon perczben, midőn részéről borzasztó visszatorlásra, búvádi keresetre voltam elkészítve?

— Igen, ama levélre, leányához in-tézett ama rejtélyes levélre?

— S melyet reám bizott, hogy át-adjam Georgettenek azon napon, midőn reá legnagyobb szüksége leend... Tudta ő jól, mit tesz, — folytatta Villardné el-fojtott, tehetetlen dűh kifejezésével hang-jában, — jól kiszámította boszuját.

— De e boszú ily módon kezeibe adva, — szóltam, kissé megrettenve a miatt, mit tenni szándékozik, — szabad rendelkezést hagyott fenn kegyednek el-enyésztetni, elhárítani azt magától.

— Szabad rendelkezést?... nem... mert szeretem leányomat. Férjem ebben soha sem kételkedett s azt jól is tette.

E sajátságos nő ezúttal többet nem mondott, de oly lelki bátorsággal s nagy lelkiséggel, hogy úgy szóljak, lovagias módon cselekedett, mely mindig kész fel-ébredni benne, — adott okot azon be-esülésre, melyet, minden hibái daczára, kénytelen voltam iránta érezni.

Másnap, a késő ősz egyik esős, szo-morú napján, maga vitte el leányát ha-tározottan kijelentett kívánsága szerint, Despreux asszonyhoz. Nyugalma egy

golt. A császárné vérteseinek egyenruháját visel-te. A csár vonásai nagy komolyságra vallanak; alakja kissé előre görbült. Mögötte Miklós nagy-herczeg tábornagi egyenruhájában; azután a nagyherczeg trónörökös és a német trónörökös. Ezek után más külföldi herczegek jöttek.

A várhid előtt a menet egy perczre megállt. Mind leszálltak a lóról. A palotagránátosok egy százada a várba ment. Ezek után a nagyher-czegnök s udvari nők mentek be kocsin.

Mikor a gyászkoesi a vártemplom elé érkezett, a komornyikok leemelték a kocsirol a koporsót, a nagyherczegek a csárral együtt bevitték a templomba a ravatalra, melyet a testőrkapitányok letartott pallókkal álltak körül. Ezzel az átszállítási ünnepély véget ért.

*

Szordán 10 órakor a Péter Pál erődben összegyűltek a csár, a nagyherczegek és nagy-herczegnők, az idegen herczegek, a miniszterek s más udvari emberek.

Mikor a csár megérkezett, a metropolita meghintette szentelt vízzel.

Ezután gyászmisét tartottak.

A gyászmise után a kamarások levették a koporsórol az arany brokát takarót s a csár meg-halt nejeére tette a császári hermelint.

Erre a koporsót ismét bezárták s a csár, a nagyherczegek és az idegen herczegek levit-ték a sírboltba.

Künn a föllított zászlóaljak sortízet ad-tak; a vártűzérség és a kivonult tábori lítegek 6—6 üdvölvést tettek. A város összes harang-jai zugtak.

Mielőtt a koporsót leeresztették volna a sír-boltba, a metropolita földdel telt csészét nyuj-tott a császárnak. Ez három csipetnyit leszort a sírboltba. Ugyanazt tették a nagyherczegek és az idegen herczegek is.

A metropolita elvégezve imáit, a sírboltol lezárták.

A sokat szenvedett lélek végre föllelte nyu-galmát azon a helyen, a hol milliók hatalmas ura-gy, mint a koldus porra lesz.

APRÓ PUSKATÚZ.

Az „Önvédelem“ írójának pórias furfangját az jellemzi leginkább, hogy olyan pontokban támadja meg a „Kelet“ szerkesztőjét, a melyek reá nézve, ha ilyenek egyáltalán vannak, csak érdemének tudhatók be. Ha a közélet terén való munkálkodásnak annyi kellemetlenség és gáncs között akad némi öröme, ugy a „Kelet“ szer-kesztőjének legedesebb pillanata, ha a bándilun-yadi ipariskola szép nagy épületére tekinthet, reá épült ki, s végig nézheti az ügyes kalo-taszegi fiuk serény munkálkodását, melynek kö-vetkeztében egy egészen új hazai iparág éled, honosul és száll ki az országba. S akad mégis hamisleltetés, elég nyomorult arra, hogy három évi, fizetés nélkül, sőt nyagi áldozatokkal vég-zett nehéz munkáját a közadományok elikkasz-tásaként gyanultsa.

A pujaságnak elcz hasonló mesterfogása, hogy a M. P. által elküvetett irodalmi charitá-tásnak jól ismert, s általános megbotránkozás-t keltő aktusa mellé, egy színvonalban az egye-tem tanári karának bírálatából idéz, melyről Békésynek egyik egyetemi dolgozata 150 forint-tal lett megjutalmazva, természetesen kihagyva

perczre sem hagyta őt el, ellenkezőleg Georgettenek nagyon hanyatlott bátorsá-ga, egyetlen szó, egyetlen gyöngéd kife-jezés vagy tekintet anyja részéről, elég lett volna, hogy karjait emek nyaka-köré öltve, így szóljon hozzá:

— Vigy vissza magadhoz, igen túl-becsültem erőmet. Nem tudlak elhagyni! Mindent inkább tűnök, mint ezt...

De Villardné érezte, hogy e gyön-gédségi kitörés nem orvosolna meg sem-mit, s ugyanazon nehézségek merülének fel jövőre is.

Nem hívta fel tehát leányát arra, s úgy tett, mintha mitsem venne észre, vi-dám mosolyal felelt a Despreux asszony-hizelőg szerencselátánára, ki azt állí-totta, hogy valóban nem tudja mit ha-muljon inkább, azon nemes hevet-e, mely hajdani növendékét arra ösztönzi, hogy miután megindékeltette a nagy világ gyö-myöreit, most el kívánja zárni magát el-növelde négy fala közé, azért, hogy a képességéről szóló bizonyítványt, melyre pedig — ha jól felvesszük — semmi szüksége, nem levén ezélja hasz-nára fordítani azt, vagy egy ily anyá öm-zetlen szeretetét, ki kész lemondani azon örömről, ily kedves leányt tartani oldala-mellett, csak azért, hogy teljesítse any-nyira ritka és dícsérendő vágyát.

(Folyt. köv.)

az indokolást, melyért 150 forint adatott, s csak az elkövetett botlásokat idézve.

Nincs visszatzetszöb valami a nagy közön-ség előtt, mintha a megbírált czáfolni igyekszik a reá mondott bírálatot, ebből azonban még nem következik, hogy minden bírálat feltétlenül me-rő igazság és méltányosság volna. Minthogy pe-dig már harmadszor hivatkozik dr. Nagy Já-nos ur egész diadallal e bírálatra, megbocsátha-tó lesz egy kis fölvilágosítás.

A bírálat súlyosabban terhelő pontjai ab-ban összpontosulnak, hogy Békésy néhány nem-zetgazda működésének idejét hi b á s a n a d t a első, a Quarterly reviewst személyesítette, s néhány elvi megvitátás alá eső, s más tévedé-sek mellett megrovás illeti pályázónak ö n h i t t f e n h é j á z á s á t.

Ezzel szemben Békésy Károly egész öszin-tén beismeri, hogy a nemzetgazdaságtan i r o d a l o m t ö r t é n e t é b e n, melyet lehetetlen el nem különíteni a nemzetgazdaságtan elméletétől, egyetemi hallgató korában nem volt elég járás, s most hat év múlva sincs azon helyzetben, hogy valamely író működésének idejét el ne vétsé. Fájdalom, az élet azóta nagyon kevés időt engedett neki, hogy (ál-szerűnkeds nélkül szólva) nagyon csekély tudományos ismeretét szaporíthassa. Azt is bevallja B. K., hogy egyetemi hallgató korában még nem értette az angol nyelvet s a Qu. reviewt könnyen személyesíthette, bí-ne az az volna, ha azóta nem igyekezett volna megtanulni. Nemzetgazdasági elvi, állítólagos tévedéseket megvitatni itt nincs helye, valószínű, hogy ebben is a tanári karnak volt ígaza, de az „önhitt fenhéjázás” vádjá B. K.-t akkor is érzékenyen sújtotta s hat év múltán is megérdemel egy kis fölvilágosítást.

Az eredetileg kiírt pályakérdésre 75 forint jutalom volt kiírtva, de B. K. csak félig készít-hette el pályamunkáját, s ugy nyújtotta be. Az öndicséretnek szaga van, mondja a latin, s mi nem idézzük a tanári karnak e fölmunkára ki-adott bírálatát, a ki érdeklődik iránta megtekint-heti az egyetem nyomtatványai között. Annyi azonban bizonyos, hogy önhiúságról és fenhéjázásról egy szó sem volt benne, különben dr. Nagy János ur azt is diadallal idézte volna a „M. P.”-ban, de kellett egyébként olyasvala-minnek lenni, a mi a tanári kart arra indíthatá, hogy tudva azt is, miszerint B. K. az egyetlen pályázó, megkérte a pályadíjat, s utasítást adott neki az egész mű kidolgozására. Az egész mű aztán elkészült, B. K. elnyerte a 150 fo-rintot, melyhez hasonló összeget tudtukkal az-óta egyetlen egyetemi pályázó sem nyert.

Volt azonban a kész dolgozatban egy ki-fejezés, mely egész vihart hozott a pályázó fe-jére, s hat év múltán idéztet valót szolgálta-tott a „M. P.” kárörvendő szerkesztőjének.

A bírálat azt adta utasításul pályázónak, hogy az egyes írók szerint tárgyalja le a „föld járadék” elméletét, ellenben a pályázó ezután is csak a feladat természete szerint „A járadék fo-galma”, „nemői”, „keletkezés”, „fejlődése” stb. ezimék alatt kezelte tárgyat, s az írók véle-ményeit, azt állítván, hogy azon csetre, ha az uta-sítás szerint minden író külön bíralna, s mind-annyiszor külön ismételné s indokolná saját vé-lelményét, a tárgy egészéről nem nyújthatna vi-lágos képet, s egész dolgozata „gallima-thias” lenne. E végzetes szó egyetemi hallga-tól a tekintélyes tanári kar utasítása ellen, szülte aztán a M. P. szerkesztőjének nagy gyö-nörtségére azt, hogy a bírálat szerint az e g é s z pályamunka „ö n h i t t f e n h é j á z á s” ömlött el, azon pályamunkán, melynek nagyobbik felé-ben az első bírálat alkalmával egy árva betű fenhéjázás sem találtatott.

A fennebbi vázlatból laikusok is megítél-hetik mennyiben bírt jogosultsággal a pályázó fölfogása, melynek erős meggyőződésében meg-lehet kissé kemény nevet adott, annyi azonban bizonyos, hogy ez egyetlen megrovó kifejezésért azóta 6 éven át folytatott, szakadatlan irodalmi működésében, a hol csak kikerülhetett, egyetlen dolgozatának sem írta alá nevét, nehogy az író-takkal való kérdését, vagy saját munkájában való tulságos önbizalmát következtetesse belőle az olvasó. Valamint az is való, hogy ezen kifejezés miatt, — habár a bírálatban a N. J. ur által „stb.”-vel jelzett pontok alatt elképzelhetőleg va-lamivel a jutalmazás is volt indokolva — B. K. szégyenlette személyesen átvenni a jutalmat.

Hanem azért dr. Nagy János uram! van a „Kelet” szerkesztőjében annyi önértet és hiu-ság, hogy körmére koppint annak, a ki az ő pályamunkáját az irodalmi charlatánság példá-jaként azon páratlanul szemérmetlen nyilatkozat nélkül merészeli helyezni, melyben N. J. ur or-szág-világ előtt eltagadta a M. P. „Törvény-széki csarnok”-ának maig is mindenki által ol-vasható két hasábos cikkét.

Minthogy pedig az eddigi tapasztalatok szerint dr. N. J. urnak nagy hajlandósága van a komoly dolgot confundálni a tréfával, szüksé-gesnek tartjuk még ebben a számban megjegyezni, hogy ezek k o m o l y a n voltak mondvá, a tréfa pedig ezután következik.

* * *

A „M. Polgár” szerkesztőjének monu-mentális „önvédelme” legnagyobb hatást esi-nált a lap munkatársai körében. Tudvalevőleg három nap és három éjjel folytonosan készült a nagy munka. Nagy volt a várakozás; a remény hurjai megfeszültek egész az elpattanásig. Három napig a lapot kizárólag a munkatársak csinál-ták; a szerkesztő csak egy-egy odavetett sort küldött a nyomdába: „holnap beszélni fogok”; másnap: „közérdekű és halasztást nem tűrő köz-lemények miatt (pl. a fotográfia története) má-ról is kiszorult az opus” s így tovább. Végre csakugyan megjelent.

Zetec és Zongor, a kik eddig mindig irigy szemmel néztek egymásra és sokat áská-lódtak egymás ellen, most egyszerre egyetértő pillantást váltottak egymással, szó nélkül fölál-lottak és elhagyták a szerkesztői irodát. Sokan látták őket karonfogva, hahotázó jó kedvben, a mint a sétátérre vették újokat. Egyik ismerő-sünk hallotta is, midőn Zongor így szólt Zetéhez:

— Hát biz' ez lejártá magát. Nem kell ezt megszöktetni, megszökök tőle a publikum. Most már minden „regard” nélkül megcsinálhat-juk „a mi” lapunkat . . .

Évek előtt történt Kolozsvárt egy tréfás historia. Most eszünkbe jutott; elmondjuk. Volt itt egy szorgalmas színház-látogató, a fő ú r i k ö-rökhez tartozó öreg ur; katona-viselt és nagyot-halló ember lévén, természetesen hirtelen harag-vó. Egy este valamivel megboszottották az öre-gt a színházban. Ott hagyta támlásszekét s el-ment a nemzeti szállodába vacsorálni. Helyet foglalt egy kedélyesen mulató társaság szom-szédságában levő asztalnál — egyedül, morog-van. A szomszéd társaságban nevetgélő D—s barátunk, a jó kedélyéről széles körben ismere-tes kir. allgúész. Az öreg ur azt hitte, hogy őt nevetik. Elővette látogató-jegyét s lovagias elé-g-tételt követelve, D—s előle dobta ezt. Ez sem volt rest, indulatosan kapja elő tárcáját s ki-keresve fodrászának abonomet-jegyét, átadja a felbűsített főúrnak. Az öreg meglökenve ol-vasta: Seuzsán — fodrász. Egyszerre lehült; megvetőleg végigmérté D—t, „rosz társaságba keveredtem”, szölt és sietett haza.

Az „önvédelme” olvasása hasonló hatást keltett — Teleki Sándornál. „Rosz társaságba keveredtem” — szölt — és most már a „Ma-gyar Polgár” földszinti helyén se találja jól ma-gát; azonban a situácóban van, melyben az ember azt szokta mondani: „majd a föld alá bujok szégyenletemben.”

Sáni László, az ő szelid, bölcsész ki-délyével elhatározta, hogy megy Vesszősre; me-nekül a természet ölébe, mely nem hazudik és soha sem buta. Mire visszatért, érne fog a szőlő és egy jó szőlőkúra meg fogja tisztítani attól, a mi most megfektette a gyomrát; addig pedig nem olvas több „M. Polgár.”

És így tovább. Valamennyi kül- és bel-közelebbi és távolabbi munkatársa a szegény szerkesztőnek úgy érezte magát, mint mikor az embert valamely diszes társaságban félreszólítja valaki s figyelmezteti, hogy menjen haza, mert ki van repedve a nadrága olyan helyütt, a hol nem lehet eltűnni.

Gyógyesegydtil a kis L e h e l é rezte ma-gát az opus elolvasása után azonnal egy fővel magasabbnak. Önértzetesen fordult a szerkesztő-hez, midőn már csak ketten valának. Tudod mit pajtás? Én ismét visszaveszem a szerkesz-tést; te pedig menj haza Várfalvára s légy on-nan — vidéki levelezőm.”

Nagy János úr azt mondja, hogy a sze-mélyeskedéstől óvakodik, mert erre szavát a d t a. Ennél fogva aztán mindjárt neki fog és három hasábon át támad és ócsárol személye-keket. Kinek adta szavát Nagy János úr: nem tudjuk; hanem akárki legyen, azt tanácsoljuk neki, hogy jövőre a Nagy János úr „a d o t t s z a v a” mellé telekkönyveztesse be magát va-lami r e a l i s a b b hypotekára is, ha biztosítani akarja magát.

(Folyt. köv.)

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A z o r s z á g o s k é p z ő m ű v é s z e t i t á r s u l a t tavaszi kiállításának mindkét soro-zatában összesen 250 mű volt kiállítva. Ezek kö-zül eladott összesen 14 mű, 2738 ftért. A kiállítás a társulat részére 897 ft 60 krt jöve-delmezett. A kiállítás költségei eddig még pon-tosan ki nem mutathatók, de igen valószínű, hogy a föntjelzett jövedelmi összegből teljesen fede-ztetni fognak.

É r d e k e s p á l y á z á t. Strassburg egye-teme pályázatot hirdet egy műre: a görög mű-építészet története. Megírható francia, latin vagy német nyelven, beadandó 1884. június 1-ig. Ju-talma 3000 frank.

B a l o g h G y ö r g y n é, mint a fővárosi lapok írják, közelebből Budapesten vendégszere-pelni fog a Krisztinavárosi színházban, Szabó Bandi pedig már oda is szerződött.

Kivonat a „Budapesti Köz-löny”-ből.

Á r v e r é s e k. Orbán Antalnak több rész-vényei jul. 15-én Gy.-Fehérvárt, Ajtai Gábor 18274 ft-ra b. ingtl. jun. 25-én Sz.-Esenes, So-lomon Mihaila 10072 ft-ra b. ingtl. jul. 1-én Prépostfalván, Ignatus Marjuka 450 ft-r b. ingtl. jul. 9-én Décsen, Hegedűs Lajos 7227 ft-ra b. ingtl. jul. 16-án S.-Szt.-Györgyön Hersch Zsálda 634 ft-ra b. ingtl. jun. 26-án Décsen, Komáromi György 10,000 ft-ra b. ingtl. jul. 3-án Sz.-Vesz-sződön árvereztetni fognak.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1880. jun. 12.

Helyi hírek.

— **Meghívás.** A múlt hóban megtar-tott rendes közgyűlés határozatához képest, van szerencsém Kolozsvármegye köztörvényhatósági bizottságát a f. évi tavaszi közgyűlésnek folyó hó 25-én de 10 órákor megnyitandó zárltlésé-re hivatalos tisztelettel meghívni. Ezen közgyű-lés tárgyai: 1. A nagyméltóságú m. kir. föld-mivéls- ipar-és kereskedelmi miniszter urnak idei 13,537. számú leirata a megye területén gaz-dasági intézet alakítása iránt. 2. A kebeli pénz-tár 1879. évi zárszámadásai, melyek kivonatát van szerencsém ide mellékelni. 3. A b.-hunyadi kat. becső járásban egy rendes tag választása. 4. Kebeli ügyek és pedig: a) Intézkedés a nyil-vános bejegyzési alap fenntartása érdekében kivetendő megyei pótdáról. b) Az árvaszéki szabályrendelet megalkotása. 5. Indítványok. Kolozsvárt, 1880. június 6-án. Hivatalos tiszte-lettel: Gyarmathy Miklós s. k. alispán.

— **Az egyetemünkkel** kapcsolatban álló tanár vizsgáló-bizottság ez évi működését a napokban fejezi be. A bizottság ez év folyamán elővizsgálatot végzett 56-ot, szakvizsgálatot 35-öt. oklevelet kiállított 25-öt. Az évi működés, e körben is, folyton és öröndetesen gyarapszik.

— **A helybeli** iparos ifjúság holnap va-sárnap tartja meg szokott junálisát a Lövölde helyiségeiben kettős zenekar jó zenéje mellett. Az ügyes és előhaladó iparos ifjúságunk műiat-ságára városunk tekintélyesebb polgárainak családai késztülnek részt venni, s így a majálisi-évad leg-kedélyesebb és a leglátogatottabb mulatságai közé lesz sorozható.

— **Circusa lesz Kolozsvárnak**, mint bevégzett tényrt constatálhatjuk. A Sidoli társu-lata fog ide júni 60 személylyel és 40 jól be-tanított lóval. A circus a Trencsi-várban fog felállítani. Sidoli circusa annak idején kielégít-te a kolozsvári igényeket, mostani szervezetté-ről azonban nincs tudomásunk.

— **Szacsavay Imre** és neje Boér Emma körülkenben időző művészeink néhány nap múlva Sz.-Udvarhelyt fognak vendégszerezni még pedig folyó hó 22-én Lowoodi árva, 23-án Don Caesar, 24-én Gauthier Margit, 26-án Ármány és szerelm, 27-én Betyár kendője, 29-én Vadon fia (új ford.), 30-án Makranczos hülg (verses) és jul. 1-én Fourcambault család címűl dara-bokban lépnek fel.

— **Nyilvános értesítés** a kolozs-vári zeneconservatorium ügyében. A kolozsvári zeneconservatorium ez évi június hó 20-án d. e. 10 órákor tartandó közgyűlése szavazatra jogosult tagjainak megállapítása érdekében, a zeneconservatorium igazgató-választmányának 1880 évi június hó 9-én hozott határozata alap-ján, közhírré tétetik, miszerint: 1) Szavazatra jogosult működő tagokul csak azok lesznek te-kinthezők, kik a titkári naplóban 1879. évre összeállított, működőtagok névsorában felvéve vannak, s időközben kilépéseket az elnökség-nél be nem jelentették. 2) A pártoló tagokra nézve elvillfogadtatott el, hogy csak azok te-kinthezők szavazásra jogosultaknak, kik az 1880. évre eső, személyenkint 2 ft, családunkint 5 ft-rban megállapított évi tagdíjajukat a közgyűlést megelőző nap, tehát 1880. évi június hó 19-ike déli 12 órájáig tényleg lefizették. Hogy minden-kinek jogja, szabad rajzi tanárt jelöljön ki, kik is phyllosera általgyakorlása biztosításáék, in-tézkedés történt, miszerint mind azoknak, kik a múlt 1878. és 1879. évek folyamala alatt a zene-conservatorium pártoló tagjai voltak, az 1880 évre kiállítandó pártoló tagsági nyugta ideje korán megküldessék, érdekeltek ezennel nyilváno-san felkérve, hogy nyugtaikat a megfelelő tagdíj lefizetése mellett vagy kiváltani, vagy a nyugta hátlapjára vezetendő sajátkezt záradék-ban határozottan nyilatkozni sziveskedjenek az iránt, hogy magokat az 1880. évre a zeneconser-vatorium pártoló tagjaik tekinten nem kíván-ják. Amaz eshetőséggel szemben pedig, hogy ér-dekeltek valamelyikének a kiállítandó nyugta bármí okból kezéhez nem jutna, Dr. Hintz György ur gyógyszerárában, továbbá Demjén Imre ur és Stein János ur könyvkereskedése-nek aláírásí iverk tétetnek közre, hol a zene-conservatorium újjaszervezése iránt összintén ér-deklődő mind azon egyesek, kik neveiket leg-később 1880 évi június hó 19-ike déli 12 órá-jáig saját kezűleg beírják az 1880. évre eső személyenkint 2 ft tagdíjat egyidejűleg lefi-

zetik, a zeneconservatorium pártoló tagjaik fel-vételnek. Mindazon alapító, pártoló és működő tagok, kik az 1880. évi június hó 20-án d. e. 10 órákor tartandó közgyűlésen szavazatukat érvé-nyesíteni kívánják, felkértem, miszerint a f. é. június hó 19-én délután 3—5 óráig a zenecon-servatorium helyiségében működő és e czélra alakított igazoló bizottságtól igazoló jegyeiket átvenni sziveskedjenek, minthogy csak azok lesz-nek szavazatra jogosultaknak tekintendők, kik ebbeli jogukat a kiváltott igazoló jeggyel ta-nusítani képesek; önkényt értetődően, hogy iga-zoló jegy csak ama tagok részére fog kiállittat-ni, kik 1880. évi június hó 19-ike déli 12 óra előtt tagokul lett felvételüket már igazolni ké-pesek. Dr. Hintz alelnök. Dobokay Kálmán h. titkár.

Hazai hírek.

— **Hirdetmény.** A tusnád-fürdői pos-tahivatal folyó hó 16-iktól működését megkezd-vén, e naptól fogva Csik.-Szt-Márton és Tusnád közt, valamint a málnási fürdőn át Seps.-Szt-György és Tusnád közt naponta küldöncz-szekerpostáját rendeztetik be, melyekkel min-denemű levél-és kocsipostai küldemények s az utóbbival utasok is szállíthatnak, Mi ezennel köz-tudomásra hozatik. Nagy-Szeben. 1880. június 10-én. A m. kir. postaigazgató.

— **Velőcipéden** Londonból, Budapestig. Zimertch István, mint Dióssy Márton hazánkfia Londonból távirattal Esterházy Miksa gróft tudósítá, június 8-án reggel 7 órákor indult el Londonból. Ugyane tárgyban a magyar athle-tikai klub elnöke még két levelet kapott jun 3-áról. — Zmertych I. azt írja, hogy ha a keleti szél és az esőzések engedik, június 6-án indul Londonból, s legkevésbébb sem kételkedik azon, hogy kiűzőtt úját végre ne hajtsa s igéri, hogy minden nevezetesebb állomásról táviratol, küld. — A másik levelet Dióssy Márton hazánkfiá-tól kapta az elnök, melyből a következők tételei idézzük: Zmertych I. tencsén megyei föld-birtokos, ki Angliában azon czélból tartózkodott, hogy a gazdaszatot jelenlegi előhaladottságában tanulmányozza. Minthogy Angliában a munka mellett mindenki a sport valamely nemét gyakorolja szórakozás végett, Zmertych I. is a velő-cipedet választá, melyben nagy ügyességre vitte, min tezt több ízbeni utazásaival bebizonyítá. Meg-igérte, hogy elindulása reggelén aczéllóván há-zam elé rohog s innen indul mely alkalommal ál-domást fognak inni a „szerencsés utra” s a Ma-gyar Athletikai klubra.” stb.

Vegyes hírek.

— **Törökországi állapotok.** Jellem-zéséül annak a földült társadalmi rendnek, mely Törökország lakóit napról-napra jobban elcsé-geszi, a következő adatokat soroljuk föl: Beikos közelében Bujukderével szemben a Bosphorus ázsiai partján néhány nappal ezelőtt 50 rablót fogdosott el a katonaság, e rablók legutóbbnyire szolgálatból elbocsátott katonák és mubadisrok (szökevények) voltak. — Pera mellett a Jeni-Kehir városrészt Evangelista nevű görög templom sekrestyését ép midőn a templomba akart menni megtámadták tolvajok. A sekrestyést öt késszu-rás megölte. A rablók erre sok ékszer, pénz összezsendeztek, s ép az ezüstgyertyatartókat akar-ták elemelni, midőn a rendőrség közeledtére meg-futottak. A sekrestyés halálát neje és négy árvája siratja. Temetésén 2000 emberrel többen voltak jelen. — Egy osztrák aranyműves neje néhány nappal ezelőtt, este értekes ékszereket vitt haza; nyílt utcán támadt rá két ember yatagánál: leszurták az asszonyt, az ékszerar-tó vették tőle, escelekedtek mindezt anélkül, hogy a számos járókelők közül valaki is megakadá-lyozta volna őket. Az aranyműves a rendőrség-hez folyamodott, de a binbasi (tiszt) azt felelte, hogy ő most alig rendelkezik kellő számú em-berrel, mert legényei 11 hónapja nem kaptak zsoldot, egyremásra hagyják el a szolgálatot, s legtöbbször — rablókká lesznek.

— **Köncsisből az amerikai köztár-saság elnöke.** Az Egyesült-Államok elnök-jelöltje, a ki két párt egyesülése folytán való-szintűleg elnök is lesz, Garfield A. James 1830-ban született. Atyja halála korán munkára kény-szeríté, s egy ideig anyja kis gazdaságában dolgozott; később mint kocsis dolgozott, föl-tégyelve a hajóvontató lovakra az Ohio-esator-nánál, mig kormányossá lön, de ebbeli működé-sét heves láz szakította meg. A következő évek-ben lázas munkásságot fejtett ki mint ács, de amellet tanult folyton, elannyira, hogy nemcsak a az egyetemre járhatott s tudorrá lett, majd Ohio egyetemén a latin és görög nyelvek tanára. A polgári háború kitörtkor ezredes az Ohio önkényes seregében, s 1863-ban már tábornokká lön vítezéage által. Ekkor választották Ohio se-natorává. A republikánus lapok egyhangu lelkesé-déssel üdvözik a rendkívüli férfit, ki a leg-alacsonyabb állásból, a legmagasabbig tudta magát felküzdeni — saját erejéből!

KÖZGAZDASÁG.

Gazdasági termények állása.

S z i l á g y m e g y e. Zsibói járás. Szőlő, dohány s a kényesebb kerti vetemények dértől

szenvedtek. Sz.-eschi járás. Őszi buza itt-ott kő-zepes, másutt silány; rozs legnagyobb részben kifagyott, repeze tönkre téve; árpa, zab közep-es állásu, tengeri silány; a szőlőt némely helyen jég verte el; vetett takarmány közép-, ré-tek ritka, állásban. Tasnádi járás. Őszi buza silány, s rozsa egészen kiveszett; tavaszi buza, árpa, zab silányak, tengeri rosszul kel. Tenge-ri és hűvelyesek elfagytak; szénatermésre ese-kély kilátás. Sz.-Somlyói járás. A vetések után kevés kilátás, szőlők nagyrésztét, tengerit s a kényesebb kerti növényeket fagy tette tönkre.

H u n y a d m e g y e. Szászvárosi járás. Bu-zák roszak, a rozs jó közepes termést ígér; zab, árpa tlrhető állapotban; a tengeri rosszul kelt; a szőlő terméssel biztat; a legelők roszak s ta-karmányra sincs kilátás.

A l s ó F e h é r m e g y e. Alvinczi járás. Buzák roszak, rozsok is gyengék, tengeri roszul kel; a rétek állapota most javul; szőlő kö-zepes terméssel biztat. Balázsfalvi járás. Vetése-keket felverte a gyom, a tengeri elárgult, a lege-lők koparak. Marosujvári járás. Buzák teljesen kiveszték, a rozsnak is csak egytized része van meg, az se biztat; tavasziak és vetemények megsárgultak. M.-igeni járás. Vetések nem javul-nak, tengeri ritkán kelt és sárga. Kis-enyedi já-rás. Őszi vetések igen roszak, tavasziak kitll-nők. Szőlők fagytól szenvedtek, a megmaradot-tak féltérmet, a gyümölcsösök kedvező termést ígérnek. Verespataki járás. A tengerik és kerti vetemények fagytól jelentéktelen kárt szenvedtek.

T o r d a - A r a n y o s m e g y e. Tordai já-rás. Buzák silány, rozsok közepes terméssel bi-ztatnak, a tavasziak szépek, szőlőkben, gyümöl-csösökben szép termés mutatkozik. Mezőségi já-rás. Az őszi buzavetések nagyon gyengék, a ta-vasziak mind szépek, bortermés közepes, gytl-mölcs kevés várható; a rétek elég tömötték. Toroczkói járás. Őszi buza gyenge, tavaszi bu-za meglehető, zab, árpa most kelnek; tengeri ritkán kelt; takarmány kevés, gyümölcs szé-pen várható. Tordai járás. A hideg idő miatt a növények nem fejlődnek; a tavaszi vetések el-burjánosodnak; a kényesebb növények dértől szenvedtek. Topánfalvi járás. A tavaszi vetések börtmésre nyújtanak reményt; a havasok körül a tengerit és a gyümölcsöt elpusztította a fagy. M.-Judaszi járás. Őszi vetések rosszul állnak, a ta-vasziak telve gyommal; borból, takarmányból féltérmet várható. Alsó-járai járás. Őszi buzák silányak, a rozsok jól állnak, a tengeri sárgul. (Folyt. köv.)

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

BÉKÉSY KÁROLY.

Jégkár elleni biztosítás.

A „Magyar-francia biztosító részvénytársaság” alólit föggyűnéseinek van szerencséje a. n. é. közönséget az ideí jégbiztosítási idény alkalmából azon különös figyelemreméltó meg-jegyzéssel értesíteni, hogy az általa képviselt.

„M a g y a r - f r a n c i a b i z t o s í t ó r é s z v é n y t á r s a s á g” a mezei termények jégkár elleni biztosítását a n. é. közönség ér-dekeinek kellő méltánylásával, eddig még egyet-leu hason intézet részéről sem nyújtott t e t e m e s e l ö n y ö k k e l hajlandó eszközölni.

Ugyan is rendes díjból a takarmánynövé-nyek, kukoricza, buza, rozs, árpa, zab, hez-velyes vetemények, czukorrépa, burgonya, repeze, tatárka, köles, lóhere-mag. répa-mag, mindenfé-le magvak, zöldség, fonóüvények, mák s min-den más kereskedelmi növények biztosításánál 50 százalékat, vagy is azok felét, míg a dohány, komló és szőlő biztosításánál 20 százalékat, azaz rendes díjai 5-ét a biztosító fél javára elengedi, tehát azon kedvezményben részesített, hogy míg a. n. é. biztosító közönség eddigelő csak a teljes díjak megfizetésével volt képes természetmneyeit biztosítani, ezen czélját a „Magyar-francia bi-ztosító részvény-társaságnál eddigi költségeinek 50 százaléka, illetve 20 százalék megtakarítá-sa-
val is elérheti.

Nincs okunk tehát kétkedni, hogy a n. é. gazda-közönség, azon körülményt, mely szerint érdekei viszont támogatásáról a Magyar-francia biztosító-társaság fennebbi eme igen jelentékeny anyagi előnyököt nyújtó méltányos reformja által gondoskodni óhajtott, örömmel üdvözlendi, és társaságunkat nagybecsű bizalmára méltatva, jégkár elleni biztosításainak eszközölésével minél tömegesebben megbizandja. Biztosítási ajánlato-kat felvesznek vidéki és kertületi ügynöksé-geink, valamint a „Magyar-francia biztosító részvénytársaság” kolozsvári föggyűnésege fő-tér 19 sz. a.

NYILTTÉR.)*

Amerikai fogorvos

PERL JÓZSEF

american Dentist Doctor of dental Surgery
e hó tízennyolczadikán körutjáról haza érkezik
Kolozsvárra.

E rovat alatt megjelent cikkekkért semmi felelő-séget sem vállal
Szerk.

NINCS TÖBB FOGFÁJÁS.

1.000 forintot fizetünk annak, a ki a Goldmann-féle császár-fogviz használata után valamikor fogfájást kap. Egyetlen szer, szép fehér egészséges fogakkal birni a legöregebb korig. Egy üveg ára 1 frt. S. Goldmann et Comp. Boroszló Schuhbrücke 36. (224) 1—3

Általános raktár Ausztria-Magyarországra nézve Russ Károly és örökösei (Czerny J. Antal), Bécs, Wallfischgasse 3. Raktár Kolozsvárt Hantz, gyógyszerész unál.

Nemzeti lobogó

(225) és 1—6

Sétatéri zene!

Miután az időjárás szeszélyeiben bizni nem lehet és így, a sétatéri zene megtartásának napjai sem léven meghatározható; szükségesnek véltem a nagyrabecsült közönség tájékoztatásul jövőre, a következő intézkedést állandóan érvénybe léptetni: Mindazon napokon, melyeken a belvárosi, mint sétatéri üzletmennél, a nemzeti lobogó ki lesz tűzve; mindannyiszor a sétatéri kioszk előtt, délután 5 órától este 8 óráig zene lesz. Miután tehát úgy finom fagyalt, jeges és hideg kávé, friss sütemények és hűtő-italok, mint válogatott szép zenéről és pontos kiszolgáltatásról gondoskodva lesz, remélem, a nagy érdemű közönség sem fogja elmulasztani, szíves és tömeges látogatásával törekvéseimet támogatni.

Úgy szintén bátor vagyok a nagy érdemű közönségnek, a volt régi „Arenában“ berendezett vendéglői helyiséget is becses figyelmébe ajánlani, hol finom sör, bor, hideg- és meleg étkekről pontos szolgálat, tisztaság és jutányos árú gondoskodva van.

Mély tisztelettel a bérló
Tauffer János.

FEYTONA,

(223) a híres amerikai szer fogfájás ellen, rögtön segít! 3—5
50 kr. o. é. Valódi VALENTINI A. E. gyógyszerész unál Kolozsvárt.

Üzlethelyiség-változtatás.

Van szerencsém ezennel tudatni a nagyérdemű közönséggel, hogy a kolozsvári takarékpénztár főtéri házában levő üzletemet az

az építkezés tartamára

Belmonostor-utca 4. számú gr. Teleki-féle házba helyeztem át.

Ezen változás következtében kénytelen lévén, részint a szűkebb helyiség miatt, üzletemet összebb szorítani, részint azon célból, hogy korábbi üzlethelyiséget elfoglalandó egészen

ujjan berendezett raktárral lehessenek

a t. cz. közönség szolgálatára, jelenlegi áruimat rendkívül olcsó árban boesátom a n. é. közönség rendelkezésére.

Kiváló tisztelettel
GAJZÁGÓ ISTVÁN.

(186) 6—*

HIRDETMEY.

Legfelsőbb meghagyás folytán ezennel megindittatik a

VIII-ik magy. kir. államsorsjáték,

melynek tiszta jövedelme

Ö CSÁSZÁRI ÉS APOSTOLI KIRÁLYI FELSÉGÉNEK

1879. évi október hó 28-ról kelt legfelső elhatározása folytán

egy harmad-, vagyis háromkilenced részben a horvát országos tébolyda javára, a fennmaradó kétharmadrészből egy harmad-, vagyis kétkilenced részben a főmeci „Mária“ egyesület segélyezésére, kétkilenced részben pedig a magy. kir. vagyontalan hivatalnokok özvegyei és árváinak segélyezésére alakítandó alap-, végre szintén kétkilenced részben a gyógyíthatlan, de közveszélyes elmebetegség számára Magyarországon létesítendő apolda javára fog fordíttatni. E sorsjáték összes, 5237-ben megállapított nyereményei az alább következő játéktér szerint

210.000 forintra ruagnak, és pedig

1 főnyer.	60 000 firtal	1 főnyer.	15.000 firtal
2 „ 10.000 firtal, össz. 20.000 firt.		3 nyer. 5.000 firtal, össz. 15.000 firt.	
3 nyer. 3.000 „ „ 9.000 firt.		7 „ 2.000 „ „ 14.000 firt.	
7 „ 1.500 „ „ 10.500 firt.		50 „ 1.000 „ „ 50.000 firt.	
10 „ 500 „ „ 5.000 firt.		150 „ 500 „ „ 75.000 firt.	
		5000 sor-ny. 10 „ „ 50.000 firt.	

A huzás visszavonhatatlanul 1880. évi június hó 24-én történik.

Egy sorsjegy ára 2 firtal o. é. van megállapítva.

Sorsjegyek kaphatók: a lottoigazgatóságnál Budapesten (Pest, fővárház, felmenet); valamennyi lotto-, ső és adóhivatalnál; a legtöbb postahivatalnál, és minden városban és nevezetesebb helységben felállított egyéb sorsjegyáruló közegeknél.

M. k. lottoigazgatóság
Budapest, 1880. évi május hó 15-én.

Motusz Alajos,

m. k. p. fi. min. osztálytanácsos és lottoigazgató.

(Utánnymot nem díjaztatik.)

(191) 5—6

SZÉKY MIKLÓS

gyógyszertárban Kolozsvárt egyedüli nagy

gyógy-különlegességek

raktára a finomabb gyógyszerészet és illatászat köréből.

Eau de fleurs d'orange de Nice, nizzai narancsvirág-illat viz. Kéz s arcz, ruhaneműk, salonok stb. természetes crös virágillatú elődézésére. Tejbé, theába, süteményekbe pár cseppnyi a legkedvesebb ízét és zamatot adja. Egy 310 grammos eredeti üveg nizzai costumus vignettelt 1 frt 50 kr.

Huile d'olive de Nice Surfine a' Salade. Legtisztább nizzai faolaj, direct a termelő gyárostól, szag nélküli, soha sem avasodható. 310 grammos eredeti vignettás üveg 1 frt 20 kr.

Glycerin Iris viz, bőr s arcz-tisztító toilletteszer, különösen szeplő s bőrkiütések (pattanások) ellen. Egy üveg ára 80 kr.

Salyeil fogpor, egy doboz 50 kr.

Patschali szappany, Speick Seife, a bőrt fehériti, finomítja s puhítja, az egész idegrendszerre éltetőleg hat. Igen kedves, finom illatú, egy tokesába foglalt darab ára 50 kr.

Nizzai Heliotrup Iris Parfum, tiszta virág illat. 1 üveg 1 frt 35 kr.

Nagy raktár illatszer-, mozdó- gyógy- s illatos szappanyokból.

(214)

5—*

Figyelmet !!!

Van szerencsém a n. é. közönséggel u. m. a. n. érd. egyetemi ifju sággal tudatni, hogy az üzletemben lévő árucikknek nagy ár leszállítás történt.

	frt kr.		frt kr.
1 posztó gyermek kalap . . .	1.10	1 gyermek fedeles szekér . . .	8.—
1 férfi posztó kalap . . .	1.60	12 inggomb, fekete . . .	5
1 férfi kemény kalap 2.50-tól 3 f.		8 matring király gyapott . . .	1.35
1 pár gyermek fél cipő . . .	80	8 matring pottendorfi . . .	70
1 pár gyermek fűzős félcipő 1.40		12 karika gépezerna . . .	65
1 pár gyermek czugos cipő 1.30		12 karika finom czerna . . .	85
1 pár fia bőr czugos cipő 3.30		1 napraforgó szappan . . .	40
1 pár női czugos bőr cipő 2.80		1 eszéki szappan . . .	65
1 pár női czugos brünel cipő 3.30		1 eszéki kenőes . . .	40
1 pár férfi bőr cipő . . .	4.—	50 árkus levélpapir . . .	30
1 pár glassé férfi kesztyű . . .	95	50 levél boríték . . .	15
1 pár női glassé 3 gombu . . .	1.—	25 varó tű . . .	4
1 drb esőernyő . . .	95	25 varó tű arany foku . . .	8
1 drb szőr esőernyő rugóval 1.60		12 tyukszem gyűrű . . .	20
1 drb selyem esőernyő rugóval 4.—		20 matring varró czerna . . .	10
1 drb színes oxford ing . . .	70	12 réz író penna . . .	5
1 drd sima finum ing . . .	140	12 penna tartó . . .	5
1 drb finom lábravaló . . .	90		

Mindezeket kívül gondolható galantia, nitrhergi és rövid árucikk nagy választékban kaphatók.

Kohn Lajos.

(117) 13—52 Főterén Br. Jósika ház alatt.

Moll Seidlitz-por.

Valódi csak,

ha minden dobozon a sas és az éa sokszorozott czégem van lenyomva.

30 év óta a legjobb eredménnyel használt mindennemű gyomorbetegségek és emésztési bántalmak (mint étvágytalanság, szorulás stb.) vértelődés és aranyér-bántalmak ellen.

Különösen oly egyéneknek ajánlandó, kik ülő életmodot visznek.

Hamisítások bíróság üldöztetnek.

(27) Ára egy lepecsételt doboznak 1 frt. oszt. ért. 39—52

Franczia borszesz és só

A legmegbízhatóbb orvosok a szenvedő emberiség részére minden belső és fogfájásnál, idült hibák és sebek, rákbajok, tiszók, gyulad szemek, hűdés és mindennemű sértéseknek stb. stb.

Palacekban használati utasítással együtt 80 kr. o. é.

Dorsch-halmáj-zsirolaj

Krohn M. és társától
Bergenben (Norvégiaiban.)

Ezen halmáj-zsirolaj valamennyi, a kereskedelembe előforduló faj között az egyedüli, mely orvosi czélokra használható.

Ára egy üvegnek használati utasítással együtt 1 frt. o. é.

FŐRAKTÁR;

Moll A. gyógyszerész,

es. k. udvari szállító,

Bécs, Tuchlauben.

A t. cz. közönség figyelemztetik o s a k i s Moll-féle e készítményeket kéri és csakis olyanokat elfogadni, melyek védjeggyel és aláírással ellátva vannak.

Raktárak: Valentiny Ad. gyógyszer. Wolf János, gyógyszer., dr. Hintz György, gyógyszer., Széki Miklós gyógyszer., Bíró J. gyógyszer., Dietrich Samu, Csiki testvérek, Brassóban: Jekelmás Nándor gyógyszer., C. Schuster gyógyszer, Bistritz Zirts C, Szongott L. Szebenben: Müller K. gyógyszer., Teutich A. gyógyszer., Segessvári: Teutsch J. B. Szászregén: Bork ect. Rössler,

Hutflesz Károly

KOLOZSVÁRTT.

(37—*)

megvásárol mindennemű magyar és osztrák állampapírt, sorsjegyet, arany- és ezüst pénzemeket, s leszámítól escomptírt) mindenféle nyereményeket és szelvényeket 3 hóval a lejáratú idő előtt, s eszközöl minden bel- és külföldi helyeken történendő bármily összegű fizetéseket.

AJÁNLJA DÚSAN ELLÁTOTT

Fűszertárát, bórkereskedését,

ugy saját gőz- (henger)- malmi

LISZTEIT,

ugy szintén kitűnő minőségű

fagygyugyertya és szappan-gyártmányait. (21)

Simonffi István gazdasági gépész gépgyára Kolozsvártt.

Van szerencsém tudatni a nagyérdemű közönséggel, hogy jelenlegi gépgyáram az újabbkori igényeknek megfelelőleg, segéd-gépekkel el van látva és így elvállal bármily külföldi gyártmányu gépeket kijavításra a legpontosabb kiszolgáltatás és igen jutányos árak mellett, nevezetesen:

gépeket, gőzcséplőgépeket gőzsivattyukat, kút- és malom-szerkezeteket és bármily tizedes vagy más rendszerű mérlegeket,

Készletet tartok saját gyártmányaimból, nevezetesen:

vasekékből, eketaligákból, kézi cséplőgépekből, rostákból, kukurieza morzsolókból, szeeska és répavágók-ból és egyéb gépekből,

melyeket jutányos árak mellett a t. cz. közönség becses figyelmébe ajánlani bátor vagyok.

(28)

34—52

SIMONFFI ISTVÁN,

gazdasági gépész és gépgyáros.

Simonffi István gazdasági gépész gépgyára Kolozsvártt.

Könyv-mű és zenemű raktár

Bárhol megjelent és bárki által hirdetett bel- és külföldi könyv és zenemű azonnal kapható vagy megrendelhető a leggyorsabban.

a plébánia épületben a piaci templommal szembe.

(36)

ZONGORA és HARMONIUM RAKTÁR.

37—*

LEGNAGYOBB RAKTÁR

Olaj festékek,

Száraz festékek,

firneissok, lakkok, ecsetek, továbbá:

Vizhatlan mész és

Portland cementből

mérsékelt árak mellett

Gergely Ferencznél

FŐTÉR 20 SZ. a „TÖRÖKHÖZ.”

(129)

15—*

Nyomatott a KELET" nyomdájában Kolozsvártt.